

ZENE SZÜLETIK

Az improvizáció magyarul rögtönzést jelent – mondja Szlovenszák Péter igazgatóhelyettes, a zeneiskola vezetője, akivel a Művészetek Háza-béli irodájában beszélgetünk –, és nemcsak a zenében, hanem mindenfajta előadó-művészetben ismerik. A mű ilyenkor a pillanatnyi inspiráció hatására születik. Lehet ezt profi szinten is művelni, és tény, hogy kell hozzá valamilyen készség, de ez fejleszthető, és az improvizáció alapjai tanulhatók.

Magyarországon a zeneiskolai oktatásban nem jellemző, hogy ilyesmit tanítanak. Ti miért fogtatok bele mégis? – Alternatívát szeretünk volna nyújtani a jó képességű tanulóknak az eddig létező elméleti oktatás mellett. Úgy gondoltuk, ez nemcsak érdekes, de hasznos is lehet számukra, már csak azért is, mert a fiatalok közül ma sokan alapítanak saját bandát, és játszanak kisebb-nagyobb együttesekben. De sok más szempontból is jó az improvizáció.

Az igazgatóhelyettes mellett lelkesen bólogat Oláhné Szabó Anita, aki egyébként hegedűt tanít a zeneiskolában. Péterrel ketten viszik az improvizációs órát, emellett közös zenekaruk van (az Eastern Station, amely most van felfutóban, bluegrass zenét játszanak – egyre nagyobb sikerrel). Amikor

a zene szeretetéről vagy a gyakorlatról van szó, saját tapasztalatból beszélnek.

– Elméletet vagy gyakorlatot tanítotok az órákon?

– Régi probléma az, hogy nincs átfedés az elméleti és a gyakorlati képzés között. A gyerekek nem tanulják meg hasznosítani a hangszeres játékokban azt a tudást, amit az elméleti órákon megszerkeznek. Pedig vannak olyan szabályok, eszközök, amiket ha megtanulnak, akkor ténylegesen hasznukat vehetik. Úgy gondoljuk, ennek a jövő zeneoktatásában helyet kell kapnia, ezért fogtunk neki kísérleti jelleggel ennek a fajta oktatásnak.

– Akkor ez valami forradalmian új?

– Nem, dehogyan, ez nem újdonság, inkább visszatérés. Bach meg Mozart korában még tudták, és így csinálták, ma a zenetanárok közül egyre többen ismerik ezt fel.

Egy szerda délutáni órára én is bekérezkedtem, hogy saját szememmel lássam (és saját fülemmel halljam), hogyan zajlik egy ilyen alkalom. A gyerekek, Anita és Péter a Művészetek Háza nagytermének színpadán gyűlnek össze, a zongora körül. Kezdsz nekik ritmuso-

Nem tudom, kinek mennyit mond az „improvizáció” szó. Rögtönzést jelent, a zenében azt nevezik így, amikor az előadó nem előre megírt darabot játszik, hanem a kigondolásával egyidejűleg el is játssza, amit ott, helyben komponált. Elsőre úgy tűnhet, ez csak az igazán profiknak vagy a született tehetségeknek sikerülhet, a valóság azonban az, hogy a vörösvári zeneiskolások is képesek rá.

kat költenek egymás után: ki széken kopogva, ki tapsolva, dobogva, nyikorogva a zongoraszékekkel, cipővel csiszolva a padlón, a zongora fedelét püfölvé... Ahogy bemelegednek, egyre inkább zene-szerű kerekedik ki belőle.

– Milyen hangszerek vehetnek részt a csoportban?

– Itt együtt vannak a különböző hangszerek: fafúvós, rézfúvós, ütős, hegedű, zongora – válaszol Szlovenszák Péter. – Így aztán különböző összeállításokat, együtteseket tudunk alkotni. Különböző gyakorlatokat végzünk közösen: vannak ritmusgyakorlatok, amikor tapsolni kell valamit, más folytatja – és bármit lehet tapsolni, akár szünetet is, csak a hossza, vagyis az ütemszám kötött.

Vagy van, hogy egy verset kell megragadni, és annak alapján alkotni valamit. Ilyenkor van, aki a versben szereplő ember hangulatát adja vissza, más a természeti képeket, az esőt... egyéni a megszülető zenék.

– Igazából azt nehéz megérteni a gyerekekkel – és ezt már Oláhné Szabó Anita mondja –, hogy itt nincs rossz. Kísérletezhetnek nyugodtan, nem tudnak rosszat csinálni. Én az egyik órán lettem a hegedűt, leültem a zongorához, és játszottam egy egyszerű dallamot, hogy meggyőzzem a zongoristákat, hogy tudnak jobbat, mint én.

Az improvizáció óra 2009-ben indult el a zeneiskolában kísérleti jelleggel, most harmadik éve folyik az oktatása. 8-10 fős csoporttal működik, a tapasztalat azt mutatja, hogy ez az ideális létszám. Négy év szolfézs tanulás után választhatják ezt a tanulók, a kötelező elméleti tárgy helyett vagy mellett. Van olyan is a csoportban, akinek már nem lenne kötelező, mégis visszajár az órára.

– És tudtak?

– Tudtak!

– Ezek szerint ez inkább élvezet, mintsem nehéz tanulási folyamat?

– Általában nehezen indul – válaszol Péter –, aztán lassan felfedezik az örömet, felszabadulnak, és élvezik. Ez nekünk is hatalmas motiváció: fantasztikusan megnyílnak a gyerekek, bámulatos dolgokat csinálnak.

– Szinte nem is tanítjuk őket – veszi át a szót Anita –, együtt kalandozunk velük. Ami felvetődik, azt körüljárjuk, ha valakinek látjuk a gyengeségeit, akkor felkaroljuk. Mi magunk is meglepődünk, mekkora fejlődést érnek el akár már egy év alatt is. A főtárgy tanároktól is általában pozitív visszajelzést kapunk, és van olyan is, amikor valakinek az egész életére kihatással van, amit közösen csinálunk.

Minden jel arra mutat, hogy amit Anita és Péter csinálnak, az nem csupán egyszerű ismeretátadás, hanem személyiségterápia is. Az oktatásban kevés az olyan alkalom, ahol a gyermek képzelete kap teret, és hiába van ma már zászlóra tűzve a „kompetencia”, többnyire mégis a lexikális tudás van előtérben. Ehhez képest felüldülés az ilyen művészeti tevékenység, amely tényleg olyan terep, amiben felszabadulhat, kibontakozhat a személyiség.

Habár az országban nem egyedülálló az improvizáció oktatása (választható elméleti tárgy), az tény, hogy kevesen mernek

belevágni. Nem elég, hogy van rá kidolgozott tanterv, kell hozzá egy (vagy két) olyan tanár is, aki hajlandó és képes is rugalmasan, érzékenyen, maximális elfogadással és segítőkészséggel a gyerekekkel együtt zenélni.

A vörösvári zeneiskola tanárai olyan egyéni módon tanítják ezt a tárgyat, ami már szélesebb körökben is tetszést aratott. Elkészítették az improvizáció oktatásának „jógyakorlatát”, és bemutatták vörösvári és környékbeli szakembereknek, zene- és énektanároknak, óvónőknek. A bemutatók nagy sikert arattak, úgy tűnt, hogy a pedagógusok be tudják építeni a látottakat a mindennapi munkájukba. Arra is felmerült az igény, hogy havi rendszerességgel foglalkozásokat tartsanak. Ami jól működik, azt érdemes továbbadni...

Az improvizációs órán a hatvanadik perchez közeledve már a hangszerek is javában szólnak. Úgy tűnik, a társaság egymásra hangolódott, egyre kerekesebb hangzások alakulnak ki, a hangszerek egymástól veszik át a dallamot, folytatják, átalakítják, kiegészítik. Az idő már lejárt, de a terem még zeng az önfeledt játéktól – a gyerekek abba sem akarják hagyni...

– Az improvizációs óra természetes közeggé teszi a zenét – magyarázza Péter. – És lehetőséget ad az alkotásra, az alkotás pedig nagyon nagy öröm. A való életben is fontos képességeket alakít ki és fejleszt.

– Az improvizációnak kellene épülnie a zeneoktatásba, a hangszeres órákba is. Ez nem különlegesség, ennek természetes szemlélettel kéne válnia – teszi hozzá Anita.

– Amikor elkezdtétek – kísérleti jelleggel –, erre számítottatok?

– Nem tudtuk, hogy milyen lesz, ki kellett próbálnunk, hogy az elképzeléseink működnek-e a gyakorlatban. De a gyerekek hihetetlenül ügyesek! Ez az egész felülmulta minden várakozásunkat.

Sólyom Ágnes

A végeredményt az újság sajnos nem tudja Önöknek bemutatni. De az improvizációs óra résztvevőit személyesen is meghallgathatják január 14-én, szombaton este 6 órakor a Művészetek Háza aulájában, ahol Kormos Ferenc kiállításának megnyitóján improvizációs koncertet adnak.

SZALAGAVATÓ UTÁN

Az idei, Erzsébet-napi szalagavató ünnepségre a Friedrich Schiller Gimnázium diákjai hónapok óta gyakoroltak. Összesen öt osztály készül az érettségire, s az ünnepélyes szalagtűzés azt jelzi: megkezdődik a munka komoly része, cél a sikeres érettségi!

Hetente több délután próbálták a fiatalok a nem is túl könnyű tánclepeket, töprengtek a ruháikon, az esti program minél jobb koreográfiáján. Ez azért is fontos volt, mert hagyományosan sok vendég – rokon, ismerős és barát – érkezett, hogy szemtanúja legyen a szalagtűzésnek és az azt követő osztálytáncoknak, illetve a várva várt kerिंगőnek. Az öt osztály szalagtűzésére és táncaira két kezdési időpontban, egymás után került sor – tökéletesen működött az időterv!

Minden osztály más táncot adott elő, melyet ők választottak s táncanárral gyakoroltak be. Fegyelmzett diáksereget láthattunk az új tornaterem porondján, mindenki tudta, mi a dolga. A 12.a osztály ötletes metró-jelenetet adott elő, melyet a maga hétköznapijában sem volt könnyű eljátszani. A 12.b katonás hip-hop táncot mutatott be. A 12.c. matrózjelenettel lepte meg a közönséget.

A 12.d osztály ötlete volt a legmeghökentőbb: UV-fénnyel megvilágított gyakorlatot láthattunk tőlük. A pálcikaemberek táncát csak különleges technikával megvilágítva élvezhette az egybegyűlt vendégsereg. A 13.s osztály népviseletben eltáncolt tiroli táncát már az elején magával ragadta a közönség, s vastapsra készítette.

A szép és tartalmas est után reméljük, hogy az érettségik is ilyen jól sikerülnek, s ki-ki elindulhat az általa választott pályán.

Tóth Zsuzsanna